

9. "On Approval of the Order of State Attestation of Preschool, General and Out-of-school Educational Institutes": Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine on 30.01.2015 № 67, available at : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/200-96-%D0%BF>

УДК 342: 347.919

ПРОЦЕДУРНА ФУНКЦІЯ В АСПЕКТІ ПОШУКУ НОВОЇ МОДЕЛІ СИСТЕМИ ФУНКЦІЙ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Пирожкова Ю.В., к.ю.н., доцент, докторант

*Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, м. Запоріжжя, Україна
yuliya150677@mail.ru*

У статті приділена увага теорії процесуальних функцій окремих видів юридичних процесів, що дало змогу прослідкувати загальну тенденцію традиційного виокремлення функцій класичних процесуальних галузей права та «відібрати» придатні класифікаційні критерії для конструювання оптимальної моделі системи функцій адміністративного права з урахуванням його адміністративно-процедурної й адміністративно-деліктної специфіки. Зроблено висновок про доцільність розширення переліку власнегалузевих базових функцій адміністративного права, тобто функцій першого (основного) рівня, до якого в науці адміністративного права традиційно зараховували лише регулятивну та охоронну функції, однопорядковою за значенням і специфічною за змістом власнегалузєвою процедурною функцією адміністративного права.

Ключові слова: адміністративний процес, адміністративно-процесуальне право, адміністративна процедура, процесуальна функція, процедурна функція адміністративного права.

ПРОЦЕДУРНАЯ ФУНКЦИЯ В КОНТЕКСТЕ ПОИСКА НОВОЙ МОДЕЛИ СИСТЕМЫ ФУНКЦИЙ АДМИНИСТРАТИВНОГО ПРАВА УКРАИНЫ

Пирожкова Ю.В.

*Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина
yuliya150677@mail.ru*

Статья посвящена теории процессуальных функций классических процессуальных отраслей права, исследование которых позволило «отобрать» классификационные критерии для конструирования оптимальной модели функций административного права с учетом его административно-процедурной и административно-деликтной специфики. Сделан вывод о целесообразности расширения перечня базовых юридических отраслевых функций административного права, к которому в науке традиционно относили лишь регулятивную и охранительную функции, однопорядковой по значению и специфической по содержанию процедурной функцией административного права.

Ключевые слова: административный процесс, административно-процесуальное право, административная процедура, процессуальная функция, процедурная функция административного права.

PROCEDURAL FUNCTION IN THE ASPECT OF SEARCHING FOR A NEW MODEL OF SYSTEM OF ADMINISTRATIVE LAW FUNCTIONS IN UKRAINE

Pyrozhkova Yu.V.

*Zaporizhzhia National University, Zhukovskogo St., 66, Zaporizhzhia, Ukraine
yuliya150677@mail.ru*

Diversity and specificity of the field of administrative law, the multiplicity of its properties cause the multidimensional functionality. Analysis of current sectoral legal research sources indicates the actualization of studies related to the need to review and form a new conceptual approach to the clarification of social role and purpose of a certain branch of law in building a democratic, social state of law. Considering the multifunctionality of administrative law, the article is devoted to the investigation of general tendencies of the traditional distinguishing of functions of the classic procedural branches (civil

procedure, criminal procedure and administrative procedure law), on which is performed a “selection” of appropriate classification criteria for designing optimal model of functions of administrative law considering its administrative procedural and administrative tortious specifics. The conclusion of inappropriate limitation of the list of legal functions of a modern native administrative law is made over the uniqueness of its subject, which determines the ability to “serve” branches without its own procedural component (e.g., labour, environmental, financial, economic law – within the cases on administrative offenses (which are considered in administrative and not judicial proceedings), disciplinary proceedings, supervision, registration procedures, administrative appeals procedures, etc.), only by regulatory and protective functions. Supporting the position of experts in the field of administrative law who understand the administrative process as administrative proceedings and “remove it beyond” the subject of administrative law, the logical conclusion is seen that administrative process’ functions as a separate branch of procedural law are not included in the system of administrative law functions. At the same time the existence of such categories as the administrative procedures in the subject of administrative law is recognized by the overwhelming number of representatives of the administrative and legal science, which in turn causes the search for a new model of the branch functions, within which are administrative procedures with specific procedural “colour” through a detailed study of the functional purpose of procedural law as the block of legal system in the structure of law. Conclusion is made about advisability of expanding the list of legal functions of national administrative law by single (regulatory and protective) and specific in “serving” meaning its own branch procedural function of administrative law.

Key words: administrative process, administrative procedure law, administrative procedure, processual function, procedural function of administrative law.

Сучасне адміністративне право є однією з унікальних галузей національного права, яка досить вдало здійснює «гібридне» поєднання матеріальної та процедурної складових. На відміну від цивільного, господарського, кримінального, адміністративного процесуального права, основною функцією яких є здійснення правозастосовної діяльності правоохоронного характеру основним суб’єктом – судовим органом, процедурний аспект адміністративного права, зважаючи на велику кількість процедурних норм галузі, зумовлених функціонуванням насамперед органів публічної адміністрації (позасудових), є специфічним і потребує детального аналізу в рамках нашого дослідження. З огляду на жваві дискусії вчених-адміністративістів щодо адміністративного процесу, адміністративно-процедурного права вже сформовано кілька наукових напрямів стосовно інтерпретації поняття й сутності відповідного аспекту адміністративного права. Так, представники першого «юрисдикційного» підходу (Н. Саліщева, М. Пискотін, А. Ключніченко та ін.) передбачають його так зване «вузьке розуміння», згідно з яким адміністративним процесом вважають провадження в справах про адміністративні правопорушення [1-2]. У такому розумінні адміністративний процес має виключно юрисдикційний (правоохоронний) зміст. Відповідно до другого (так званого «управлінського») підходу, його ще називають «широким розумінням адміністративного процесу», це вся сукупність адміністративних проваджень. Широке розуміння адміністративного процесу свого часу було започатковано (обґрунтовано) С. Студеникіним [3, с. 44], підтримано А. Луньовим [4, с. 43] і протягом багатьох років відображалось в наукових працях учених-адміністративістів, таких як Д. Бахрах, А. Коренев, Р. Павловський, Г. Петров, Б. Сорокін, О. Якуба та ін. Перевагу позиції широкого розуміння адміністративного процесу на сучасному етапі надають О. Бандурка, М. Тищенко й інші автори, які зазначають, що юрисдикційна діяльність є лише незначною частиною виконавчо-розпорядчої діяльності, а зведення адміністративного процесу до розгляду індивідуальних справ по суті відкидає управлінський характер і ототожнює адміністративний процес із кримінальним і цивільним процесами, що неможливо визнати правильним [5, с. 7-9]. До позицій широкого розуміння адміністративного процесу приєднується В. Колпаков, який зазначає, що «саме широке розуміння адміністративного процесу відповідає сучасним нормам розвитку правової науки і втіленим у Концепції адміністративної реформи України принципам трансформації публічного управління в дієвий інструмент реалізації громадянами своїх прав і свобод, інструмент захисту людини від неправомірних дій і адміністративних актів із боку органів управління і їхніх службовців» [6, с. 363]. О. Кузьменко також підкреслює, що лише широке розуміння предмета адміністративно-процесуального права надає можливість окреслити його сферу функціонування та визначити роль і місце у правовій системі країни [7, с. 68]. Отже,

управлінський підхід передбачає поширення поняття адміністративного процесу не тільки на юрисдикційну, а й на регулятивну, тобто на всю нормотворчу та правозастосовну діяльність адміністративних органів. Щодо органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування може застосовуватися термін «публічна адміністрація», отже, адміністративний процес у широкому розумінні охоплює діяльність публічної адміністрації. Специфіка галузі адміністративного права, її генези зумовлювали й модифікацію її предмета, цей процес продовжується й у сучасних умовах, що, у свою чергу, постійно «підігриває інтерес» учених-юристів до поглибленого дослідження співвідношення понять «адміністративний процес», «адміністративна процедура», «адміністративне провадження» (наприклад, роботи С. Агафонова, Д. Бахраха, Н. Галіциної, Т. Коломоєць, Ю. Фролова та ін.) [8-12]. Тому, як зазначає Т. Коломоєць, виокремлюється й третій підхід до визначення адміністративного процесу, умовно його можна назвати «судочинським», який походить від розуміння адміністративного процесу виключно як форми правосуддя, тобто розглядається тільки як судовий розгляд публічно-правових спорів, зарахованих до компетенції адміністративних судів. Самостійний галузевий характер норм, що регулюють суспільні відносини, які виникають, змінюються та припиняються в діяльності адміністративних судів щодо розгляду й вирішення адміністративних справ, підтримують Е. Демський, Т. Коломоєць, С. Ківалов, І. Каргузова, А. Осадчий [13-15] та ін. У новітній фаховій публіцистичній літературі можна навіть зустріти пропозиції щодо розгляду відповідних відносин як «складової предмета судового права», відповідно, «судового адміністративного права як складової (підгалузі) судового права» [16, с. 82]. Саме таке розуміння адміністративного процесу лише як форми правосуддя з адміністративних справ відповідає поняттю адміністративно-процесуального права, закріпленому в Кодексі адміністративного судочинства України [17]. Підтримуючи позицію тих учених-адміністративістів, котрі розуміють адміністративний процес як адміністративне судочинство та «виводять його за межі» предмета адміністративного права, цілком логічним убачаємо висновок, що й функції адміністративного процесу як окремої процесуальної галузі права не входять до системи функцій адміністративного права. При цьому в рамках предмета адміністративного права існування такої категорії, як адміністративні процедури, визнається переважною кількістю представників адміністративно-правової науки. Більшість учених-адміністративістів, як слушно зауважує О. Миколенко у своїй праці «Теорія адміністративного процедурного права», розглядають його як інститут адміністративного права [18, с. 25]. Зважаючи на те, що адміністративний процес і адміністративні процедури об'єднують такі загальні властивості: владність діяльності державних органів і їхніх посадових і службових осіб; урегулювання цієї діяльності процесуальними нормами; прийняття владного акта (постанови, вироку, рішення, протоколу тощо); реалізація норм матеріального права в певній послідовності, порядку й за правилами, в ході якої виникають, змінюються або припиняються конкретні суспільні відносини [19, с. 132-133], підтримуючи позицію тих учених-адміністративістів, котрі розуміють адміністративні процедури як установлені законодавством правила, порядок і умови (зразок) учинення процесуальних дій щодо розгляду, розв'язання й вирішення конкретної адміністративної справи у сфері публічного управління [10, с. 174; 12, с. 696; 20, с. 37], а також ураховуючи той факт, що в межах предмета адміністративного права залишається судовий розгляд справ про притягнення до адміністративної відповідальності за Кодексом України про адміністративні правопорушення, можемо зазначити, що модельна схема пізнання процедурної функції адміністративного права вимагає детального дослідження функціонального призначення процесуального права як блоку правової системи в структурі права.

Традиційним підходом до функціональної складової процесуального права є концепція його охоронного призначення. Узагальнюючи наукові дослідження сучасної теорії юридичного процесу, можемо констатувати, що основними його функціями є такі: 1) охоронна функція процесуального права, яка конкретизує загальноправову охоронну функцію права, є базово-пріоритетною та у своїй структурі містить декілька підфункцій – правовстановлювальну (розв'язання правових спорів), правовідновлювальну (компенсаційну), превентивну та

штрафну (каральну); 2) регулятивна функція процесуального права конкретизує загальноправову регулятивну функцію в процесуальних правовідносинах. До додаткових функцій процесуального права як структурного блоку правової системи в структурі права вчені зараховують культурно-історичну (дослідження В. Синюкова), функцію соціального контролю (роботи І. Петрухіна, Г. Батунова, Т. Морщакова) та ідеологічну функції (на думку Ф. Фактуліна, саме зазначена функція процесуального права інтегрує в собі виховну, інформаційно-орієнтувальну та оцінну підфункції).

У зв'язку з тим, що в усіх юридичних процесах єдиним суб'єктом, що здійснює функцію захисту порушених прав шляхом реалізації кримінального, цивільного, адміністративного, конституційного судочинства, є суд, у доктринальних дослідженнях усе частіше повертаються до далеко не нової для теорії права ідеї створення так званого «судового» права, пропонуючи виділення всіх процесуальних норм в окрему галузь права (тобто об'єднання норм, що регулюють засади адміністративного, господарського, кримінального та цивільного процесів). Концептуальним доктринальним засадам становлення й перспективам розвитку судового права в Україні як самостійної галузі системи сучасного вітчизняного права приділяють увагу А. Селіванов, Л. Москвич, С. Прилуцький, В. Городовенко, І. Назаров, також наголошують на актуалізації ідеї про кодифікування судового права в окремому правовому акті І. Марочкін, Л. Москвич. Ідея судового права також активно розробляється в російській доктрині. Так, А. Гуськова в статті «Відродження концепції судового права в Росії» (2005 р.) [22, с. 5], обґрунтовуючи необхідність формування підходу до судового захисту як до комплексного міжгалузевого інституту права, звертає увагу на майже двохсотлітню історію розроблення його концепції та складу (дослідження А. Мельнікова, Е. Мурадян, Н. Полянського, А. Рівніна, В. Савіцького, М. Строговича, М. Шифмана й ін.). Зазначена теорія «судового права» поки ще знаходиться в стадії теоретичного моделювання та не знайшла своєї практичної реалізації. Отже, вважаємо за доцільне розглянути теорію процесуальних функцій окремих видів юридичних процесів, а не «судового права» загалом, що дасть змогу прослідкувати загальну тенденцію традиційного виокремлення функцій класичних процесуальних галузей права та їх класифікацій. Це, у свою чергу, надасть можливість «відібрати» придатні класифікаційні критерії для конструювання оптимальної моделі системи функцій адміністративного права.

Розпочинаючи цей аналіз, необхідно зазначити, що в юридичній науці відсутнє універсальне визначення поняття «процесуальна функція», незважаючи на його широке розповсюдження і спроби розробити теорію процесуальних функцій. Остання визнається найстарішою теорією, яка має давнє коріння й пройшла тривалий шлях від всезагального визнання до невинуватого ігнорування її положень і заперечення доцільності існування [25, с. 7]. У сучасних дослідженнях обґрунтовується двокомпонентність основних складових функцій процесу: 1) напрями процесуальної діяльності, а не сукупність процесуальних дій окремих учасників процесу, які її становлять, і не функції (повноваження) окремих правозастосовувачів; 2) закріпленість у законодавстві, визначення або виведення їх із норм, які утворюють юридичний процес [21, с. 28]. Вивчаючи особливості діяльності суб'єктів цивільного процесу, російський учений В. Щеглов наприкінці 70-х рр. ХХ ст. виділив три головні й чотири необхідні процесуальні функції: серед перших – правосуддя, функція позову та захисту від позову; а серед другорядних – сприяння позивачеві в підтриманні позову; сприяння відповідачеві в захисті від позову; нагляд прокурора; сприяння правосуддю [23, с. 44]. Науково-теоретичній розробці проблем функцій сучасного цивільного судочинства присвячене дисертаційне дослідження російського вченого-процесуаліста П. Попова (2005 р.) [24], який зауважує на доцільності побудови класифікаційної платформи функцій цивільного судочинства, відштовхуючись від вихідної визначальної аксіоматичної категорії, сутність якої полягає в тому, що завдання й мета суду є основним диференціальним критерієм під час визначення процесуальних функцій, вважає за доцільне виділяти такі: правоохоронну, профілактичну, виховну. Дотримуючись традиційної

системної класифікації функцій права, П. Попов зауважує на можливості зарахування функцій цивільного судочинства до міжгалузевих функцій, адже вони є характерними й для кримінального процесуального права.

Проблеми процесуальних функцій у кримінальному судочинстві висвітлюються у фундаментальному монографічному дослідженні російського вченого В. Бозрова «Основи теорії кримінально-процесуальних функцій. Загальна частина» (2012 р.), у якому автором приділяється увага їхнім джерелам, історичному розвитку та сучасним трансформаціям [25]. Ученим оригінально й виважено представлений добротний аргументаційний матеріал щодо палітри класифікаційних підходів до основних компонентів теорії функцій кримінального процесу як «нервової системи галузі», не випадково звертається увага на зародження теорії кримінально-процесуальних функцій наприкінці XIX – на початку XX ст. у працях В. Случевського, І. Фойницького, Н. Розіна, для яких характерним був одностайний підхід щодо першочергового варіанта єдиної концепції трьох функцій галузі – обвинувачення, захист, вирішення кримінальної справи [25, с. 5]. Незважаючи на велику кількість різноманітних досліджень учених-процесуалістів, які намагалися надати остаточного вигляду основним компонентам процесуальній теорії функцій, а саме: ліквідувати розпливчастість формулювання змісту поняття «функції кримінального процесу», визначити їх найменування та систему, сформулювати дефініцію «процесуальні функції» й установити їх кількість, охарактеризувати поняття «судові функції» (при чому як синонімічний ряд наводилися терміни «функції правосуддя», «функції судового розгляду»), і до сьогодні щодо цього питання точаться гострі дискусії в доктрині кримінально-процесуального права. Так, до першої «концепції розмежування» функцій звинувачення, захисту та правосуддя тяжіють представники як дореволюційної, так і радянської доктрини (дослідження І. Малхазова, М. Строговича, В. Савіцького та ін.). Протилежну позицію щодо цього аксіоматичного підходу висловив М. Чельцов, звертаючи увагу на основні прогалини цієї концепції – незавершеність формулювання поняття «процесуальні функції», які є наслідком виконання процесуальних обов'язків відповідними органами й особами. Учений вважає за доцільне їх перелік подати так: 1) судова функція, яка належить лише суду як органу правосуддя; 2) функція нагляду за точним застосуванням закону, що здійснюється прокурором; 3) функція розслідування; 4) функція захисту. Підсумовуючи підходи до концептуального формування теорії кримінально-процесуальних функцій, В. Бозров доходить висновку, що якісне оновлення теорії кримінально-процесуальних функцій потребує реанімування найпершої концепції, адже, на думку вченого, саме три базових функції віддзеркалюють сутнісне змагальне навантаження кримінально-процесуальних функцій – функція правосуддя, функція звинувачення (або кримінального переслідування) та функція захисту (або повного чи часткового заперечення підозри або обвинувачення, але не як функції, а як тези) [25, с. 79].

Безпосередньо в теорії адміністративного права найменш дослідженою залишається функція адміністративно-процесуального права. Як справедливо зазначає Т. Гуржій, і до сьогодні відсутній єдиний доктринальний підхід до визначення їх переліку, залишаються нерозробленими критерії систематизації. Так, Є. Романченко, досліджуючи поняття і зміст процесуальних функцій в адміністративному судочинстві, справедливо зауважує на недоцільності виділення їх великої кількості, пропонуючи також їх «тричленну» класифікацію: 1) відстоювання позовної вимоги; 2) заперечення позовної вимоги (захисту від позову); 3) вирішення позовної вимоги (правосуддя в адміністративних справах) [26]. Усе це стосується адміністративного процесу саме в його розумінні як адміністративного судочинства.

Отже, аналіз «теорії функцій» процесуальних галузей права дає змогу зробити висновок, що, на відміну від матеріальних галузей, у яких простежуються різноманітні підходи, які іноді навіть «штучно перевантажені» пошуком оптимальних критеріїв для виділення галузевих функцій і їх класифікаційного розподілу, для процесуальних галузей права є характерним досить «стриманий» підхід до виділення функцій, які, як правило, обмежуються «тричленною» класифікацією з домінуванням функції правосуддя (в структурі якої виділяють правоохоронну,

профілактичну, виховну та штрафну (каральну) підфункції). Окрім зазначеної функції, зважаючи на домінуючу «судової» спрямованості процесуальних галузей, також обґрунтовується необхідність виділення функції обвинувачення й функції захисту. Така модель процесуальних функцій є непридатною для адміністративного права, відповідна складова якого реалізується шляхом здійснення адміністративних процедур, із таких підстав: 1) адміністративні процедури – це врегульований порядок здійснення правозастосовної діяльності, тобто порядок дій і прийняття рішень компетентних органів і посадових осіб у зв'язку із застосуванням ними правових вимог до конкретного життєвого випадку. Нормативно закріплені адміністративні процедури є критерієм правомірності поведінки суб'єктів і в цьому розумінні виконують також правозабезпечувальну функцію; 2) адміністративні процедури (на відміну від класичних процесуальних галузевих моделей поведінки) у більшості своїй не вирішують суперечки та не мають своїм результатом застосування примусових заходів. Між зацікавленою особою і владним суб'єктом, що беруть участь в адміністративних процедурах, виникає регулятивне процесуальне правовідношення, у якому суб'єкт публічного адміністрування виступає в ролі не «арбітра», а організатора, що забезпечує реалізацію у сфері публічного управління прав або обов'язків зацікавленої особи, передбачених відповідними матеріальними нормами права (хоча, безперечно, є дисциплінарне провадження, розгляд скарг, процедура застосування заходів адміністративного примусу (попередження, припинення). однак варто зазначити, що вони не є домінуючими поряд із ліцензуванням, реєстрацією, нострифікацією, розглядом заяв, пропозицій, клопотань, застосуванням заохочень тощо); 3) адміністративні процедури закріплюються адміністративно-процедурними нормами, які, у свою чергу, регулюють застосування матеріальних норм адміністративного та інших галузей права (фінансового, господарського, трудового тощо) і при цьому регламентують діяльність уповноважених органів і посадових осіб; 4) адміністративні процедури, забезпечуючи втілення в життя юридичних норм, передбачають однакові правила здійснення типових, стандартних, регулярно повторюваних дій. Якщо головна функція класичної процесуальної галузі – охорона й захист порушеного права, то завдання адміністративних процедур – насамперед сприяння реалізації прав і законних інтересів. Тим більше коли мова йде про поширений вид ініціативних адміністративних процедур – адміністративні послуги. Зважаючи на вищезазначене, необхідно констатувати, що сучасна трансформація предмета адміністративного права, самостійний галузевий характер адміністративного процесу (в рамках якого й реалізуються процесуальні функції), певне «забарвлення» адміністративно-процедурних відносин – усе це зумовлює доцільність розширення переліку власнегалузевих базових функцій адміністративного права, тобто функцій першого (основного) рівня, до якого в науці адміністративного права традиційно зараховували лише регулятивну та охоронну функції, однопорядковою за значенням і специфічною за змістом власнегалузєвою процедурною функцією адміністративного права.

ЛІТЕРАТУРА

1. Салищева Н.Г. Административный процесс в СССР / Н.Г. Салищева. – М. : Юрид. лит., 1964. – 158 с.
2. Ключниченко А.П. Производство по делам о мелком хулиганстве / А.П. Ключниченко. – К. : РИО КВШ МВД СССР, 1970. – 149 с.
3. Студеникин С.С. Социалистическая система государственного управления и вопрос о предмете советского административного права / С.С. Студеникин // Вопросы советского административного права : сб. статей / отв. ред. В.Ф. Коток. – М. : Изд-во АН СССР, 1949. – С. 5-60.
4. Лунев А.Е. Вопросы административного процесса / А.Е. Лунев // Правоведение. – 1962. – № 2. – С. 43-51.
5. Бандурка О.М. Адміністративний процес : підручник для вищих навч. закладів / О.М. Бандурка, М.М. Тищенко. – К. : Літера ЛТД, 2001. – 336 с.

6. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен : монографія / В.К. Колпаков. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 528 с.
7. Кузьменко О.В. Теоретичні засади адміністративного процесу : монографія / О.В. Кузьменко. – К. : Атіка, 2005. – 352 с.
8. Агафонов С.И. Административные процедуры и их реализация в деятельности органов внутренних дел Российской Федерации : автореф. дисс. на соиск. науч. степ.канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 «Административное право, финансовое право, информационное право»/ С.И. Агафонов. – М., 2008. – 24 с.
9. Бахрах Д.Н. Административное право :учебник [для вузов] / Д.Н. Бахрах, Б.В. Россинский, Ю.Н. Стариков. – 3-е изд., пересмотр.и доп. – М. : Норма, 2007. – 816 с.
10. Галіцина Н.В. Адміністративна процедура як інститут адміністративного процесу[Електронний ресурс] / Н.В. Галіцина // Форум права. – 2010. – № 4. –С. 163-177. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10gnviar.pdf>.
11. Адміністративне право України : підручник / [Т.О.Коломоєць, Ю.В. Пирожкова, Н.О. Армаш та ін.]; за заг. ред. Т.О. Коломоєць. – К. : Істина, 2009. – 480 с.
12. Фролов Ю.М. Адміністративні процедури : зміст та особливості[Електронний ресурс] / Ю.М. Фролов // Форум права. – 2013. – № 3. –С. 692-698. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10gnviar.pdf>.
13. Демський Е.Ф. Адміністративно-процесуальне право України : навч. посібн. / Е.Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 496 с.
14. Коломоєць Т.О. Адміністративно-процесуальне право – самостійна галузь національного права (в аспекті пошуку нової моделі предмету адміністративного права України) / Т.О. Коломоєць // Публічне право. – 2016. – №1 (21). – С. 27-34.
15. Ківалов С.В. Курс адміністративного процесуального права України. Загальна частина : підручник / С.В. Ківалов, І.О. Каргузова, А.Ю. Осадчий. – Одеса : Фенікс, 2014. – 342 с.
16. Ухов В.Ю. Всероссийская научно-практическая конференция «Актуальные проблемы модернизации административного и административно-процессуального права», посвященное памяти д.ю.н., проф. В.Д. Сорокина / В.Ю. Ухов, А.И. Каплунов, Ю.Е. Аврутин // Административное право и процесс. – 2015. – № 10. – С. 74-83.
17. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35-36, 37. – Ст. 446.
18. Миколенко О.І. Теорія адміністративного процедурного права : [монографія] / О.І. Миколенко. – Х. : Бурун Книга, 2010. – 336 с.
19. Демський Е.Ф. Адміністративно-процесуальне право України : навч. посіб. [для вузів] / Е.Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 495 с.
20. Коломоєць Т.О. Адміністративно-правове регулювання порядку створення і діяльності товариств з обмеженою відповідальністю в Україні : монографія / Т.О. Коломоєць, Н.В. Галіцина. – Запоріжжя : ЗНУ, 2010. – 290 с.
21. Гошовський В. М. Функція захисту в адміністративно-деліктному процесі України : дис. ...канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / В.М. Гошовський; НДІ МВС України. – К., 2010. – 216 с.
22. Гуськова А.П. Возрождение концепции судебного права в России / А.П. Гуськова // Вестник ОГУ. – 2005. – № 3. – С. 4-8.
23. Щеглов В.Н. Субъекты судебного гражданского процесса / В.Н. Щеглов. – Томск : Изд-во Томск. ун-та,, 1979. – 129 с.

24. Попов П.А. Функции современного гражданского судопроизводства : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.15 / П.А. Попов; Российская академия правосудия. – М., 2005. – 168 с.
25. Бозров В.М. Основы теории уголовно-процессуальных функций. Общая часть : монография / В.М. Бозров. – Екатеринбург : Издательский дом «Уральская государственная юридическая академия», 2012. – 96 с.
26. Романченко Є. Поняття і зміст процесуальних функцій в адміністративному судочинстві України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/e-journals/FP/>

REFERENCES

1. Salishcheva, N.H. (1964), *Administrativnyi protsess v SSSR* [Administrative process in the USSR], Yuridicheskaya literatura, Moscow, Russia.
2. Klyushnichenko, A.P. (1970), *Proizvodstvopodelam o melkomkhulihanstve* [Proceeding on the cases of disorderly conduct], RIO KVSh MVD USSR, Kyiv, Ukraine.
3. Studenikin, S.S. (1949), “Socialistic public administration system and question about the object of soviet administrative law”, *Voprosysovetskoho administrativnohoprava : sb. Statey* [Issues of soviet administrative law : collection of articles], Izd-vo Academy sciences of USSR, pp. 5-60, Moscow, Russia.
4. Lunev, A.E. (1962), “Administrative procedure questions”, *Pravovedenie*, no. 2, pp. 43-51.
5. Bandurka, O.M. and Tishchenko, M.M. (2001), *Administrativnyi protses : pidruchnyk dlya vyshchykh navch. zakladiv* [Administrative procedure : textbook], Litera LTD, Kyiv, Ukraine.
6. Kolpakov, V.K. (2004), *Administrativno-deliktnyi pravovyi fenomen : monografiya* [Administrative-delictual legal phenomenon : monograph], YurinkomInter, Kyiv, Ukraine.
7. Kuzmenko, O.V. (2005), *Teoretychni zasady administrativnohoprotsesu : monografiya* [Theoretical foundations of administrative procedure : monograph], Atika, Kyiv, Ukraine.
8. Ahafonov, S.I. (2008), “Administrative procedure sand their realization in the activity of authorities of internal affairs of the Russian Federation”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.14, Moscow, Russia.
9. Bakhrakh, D.N., Rossinskiy, B.V. and Starilov, Yu.N. (2007), *Administrativnoe pravo : uchebnik dlya vuzov* [Administrative law : textbook], Norma, Moscow, Russia.
10. Halitsina, N.V. (2010), “Administrative procedure asan institution of administrative process”, *Forum prava*, no. 4, pp. 163-177, available at : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10gnviap.pdf>.
11. Kolomoets, T.O., Pirozhkova, Yu.V., Armash, N.O.etal. (2009), *Administrativne pravo Ukrayiny : pidruchnyk* [Administrative law of Ukraine : textbook], Istyna, Kyiv, Ukraine.
12. Frolov, Yu.M. (2013), “Administrative procedures : essence and features”, *Forum prava*, no. 3, pp. 692-698, available at : <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2010-4/10gnviap.pdf>.
13. Demskyi, E.F. (2008), *Administrativno-protsestialne pravo Ukrayiny : navch. posibn.* [Administrative procedural law of Ukraine : textbook], YurinkomInter, Kyiv, Ukraine.
14. Kolomoets, T.O.(2016), “Administrative procedural law asan independent branch of national law (in the context of the new model search of subject-matter of administrative law of Ukraine)”, *Publichne pravo*, no.1 (21), pp. 27-34.
15. Kivalov, S.V., Kartuzova, I.O. and Osadchyi, A.Yu. (2014), *Kurs administrativnohoprotsesualnohoprava Ukrayiny. Zahalna chastyna : pidruchnyk* [Course of administrative procedural law of Ukraine. General part : textbook], Feniks, Odesa, Ukraine.

16. Ukhov, V.Yu., Kaplunov, A.I. and Avrutin, Yu.E. (2015), “All-Russian research and practice conference “Actual problems of modernization of administrative and administrative-procedural law” dedicated to the memory of Cand. Sc. (Law), Professor V.D. Sorokin”, *Administrativnoe pravo i protsess*, no. 10, pp. 74-83.
17. “Code of Administrative Legal Proceedings of Ukraine on 06.07.2005 № 2747-IV”, *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*, 2005, no. 35-36, 37, art. 446.
18. Mykolenko, O.I. (2010), *Teoriya administratyvnoho protsedurnoho prava : monohrafiya* [Theory of administrative procedural law : monograph], BurunKnyha, Kharkiv, Ukraine.
19. Demskyi, E.F. (2008), *Administratyvne protsesualne pravo Ukrayiny : navch. posib. Dlya vuziv* [Administrative procedural law of Ukraine : textbook], YurinkomInter, Kyiv, Ukraine.
20. Kolomoets, T.O. and Halitsina, N.V. (2010), *Administratyvno-pravove rehulyuvannya poriadku stvorennia i diyalnosti tovarystv z obmezhenoju vidpovidalnistyu v Ukrayini : monohrafiya* [Administrative legal regulation of the procedure of establishment and activity of limited liability companies in Ukraine : monograph], ZNU, Zaporizhzhya, Ukraine.
21. Hoshovskyi, V.M. (2010), “Protection function in administrative delictual process of Ukraine”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.07, Scientific experimental institute of Ministry of internal affairs of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
22. Huskova, A.P. (2005), “Renovation of judicial law concept in Russia”, *Vestnik OGU*, no. 3, pp. 4-8.
23. Shcheglov, V.N. (1979), *Subekty sudebnogo grazhdanskogo protsessa* [Subjects of judicial civil process], Izd-vo Tomskuniversity, Tomsk, Russia.
24. Popov, P.A. (2005), “Functions of modern civil justice”, Thesis abstract for Cand. Sc. (Jurisprudence), 12.00.15, Russian academy of justice, Moscow, Russia.
25. Bozrov, V.M. (2012), *Osnovy teorii uholovno-protsesualnykh funktsiy. Obshchayachast : monohrafiya* [Foundations of the theory of criminally-remedial functions. General part : monograph], Izdatelskiy dom «Uralstatelegalacademy», Ekaterinburg, Russia.
26. Romanchenko, E. “Essence and matter of processual functions in administrative legal proceedings of Ukraine”, available at : <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/e-journals/FP/>

УДК 342: 314.742: 342.71

ОТНОСИТЕЛЬНО ОПРЕДЕЛЕНИЯ ПРОИЗВОДСТВА ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ АДМИНИСТРАТИВНЫХ УСЛУГ В СФЕРЕ ГРАЖДАНСТВА, ИММИГРАЦИИ И РЕГИСТРАЦИИ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ

Власенко А.Г., соискатель

*Запорожский национальный университет, ул. Жуковского, 66, г. Запорожье, Украина
pasto@i.ua*

Статья посвящена освещению категории производства предоставления административных услуг в сфере гражданства, иммиграции и регистрации физических лиц. Сравниваются категории «административный процесс», «административная процедура» и «административное производство». Рассматриваются основные подходы к определению понятия производства предоставления административных услуг в сфере гражданства, иммиграции и регистрации физических лиц и выделению признаков вышеуказанного понятия.